

Évek óta nincs Budapesten országos képzőművészeti tárlat, az egyéni kiállítások száma is csökkent, a Fiatalok Stúdiójának minden esztendőben megrendezett bemutatója így fokozott jelentőséget kapott. A Stúdió nyitva áll a fiatal művészek előtt. Így minden művész 35. életéve betöltéséig elvben részt vehet a kiállításon. S miután köztudomásúlag éppen a fiatal évek jelentik az egyéniség kibontásának, a kezdeményezéseknek időszakát, azt az időszakot, amikor még kevés esélyük van a megalkuvásnak, s a külső érvényesülési, üzleti szempontoknak arra, hogy uralomra jussanak a belső szándék, az invenció eredetisége felett, azzal a várakozással járhattak az Ernst Múzeum termeit, hogy itt napjaink magyar képzőművészetének javával találkozunk. Hogy a tények nem mindenben feleltek meg a várakozásnak? Nem feltétlenül a művészek marasztalhatók el ezért. Pillanatnyilag ellenőrizhetetlen, hogy egy kiállításnak, egy művésznek az arculata, ahogyan ez a közönség előtt megjelenik, mennyiben a zsüri műve. Hiányoznak a kis galériák, ahol egy-egy művész gyakran és kötetlenebbül jelentkezhetnék — sőt, kíváncsiak lennének egyszer egy „Visszautasítottak Szalonjára”, ahol a zsüri által elmarasztalt műveket láthatnánk. (Nem akarunk e kiállítás-ismertetés keretén belül vitát kezdeményezni afölött, hogy művészeti életünk felpeszítésének vajon mik lennének a helyes módszerei. De azt hisszük, hogy állandó bár mégoly avatott zsüritag sem tudja pótolni a művész számára a közönség hangját, igényét, a nyilvánosság levegőjét.)

A fiatalok kiállítása színvonalas volt: festmények, szobrok, grafikák becsületes szakmai tudásról tanúskodtak, sok esetben bonyolult és rafinált artisztikus problémákat tartalmaztak. De az új utak törésére kész lendületből keveset tapasztaltunk. Nagyon érződik néhány idős főiskolai mester hatása, és olyan utánérzésből született műveket is láthattunk, amelyek annak a félreértett buzdításnak eredményei, hogy a fiatalok keressenek példaképet a haladó magyar művészeti hagyományokban. Így egyes festmények furcsa módon még az 1919-es Uitz Bélát követik, mások meg Bernáth Aurél, Barcsay Jenő felfogásához állnak túlságosan

közel. Lírai, passzív hang az uralkodó, melyből nemigen csendül ki erőteljes, szenvedélyes vagy játékos reagálás a világ dolgaira, valamiféle ítéletmondás, az élet személyes, mindenkire külön-külön érvényes és kollektív tényeinek befolyásolni akarása, helyeslése, vagy tagadása. A képek jelentős része múlt aktualitások ismétlése. Annál nagyobb örömmel üdvözöltük azokat a festményeket, amelyek alkotójuk eleven, mozgékony szelleméről tanúskodnak, arról, hogy kialakították saját világukat, amelyben a környezet a megmunkálás nyomán sajátos ízt és színt kapott. E személyes hitelével győzött meg *Patai László* szélsőséges lélekállapotot, a dolgok különös dimenzióban való megjelenését idéző „Ember és állat”-ja, *Lakner László* „Politechnikai szer-társzekrény”-e, ez az elidegenedett, saját törvényeinek engedelmeskedő tárgy képmása, *Altörjai Sándor*, *Garabuczy Agnes*, *Guémánt László*, *Fejér Csaba*, *Demény Miklós*, *Dezso József* egy-egy munkája. Ha a festők műveiben sok volt az utánérzés, a szobrászokéban sok az ujjgyakorlat. Kiállított tárgyaik többnyire kisplasztikák, amelyek óvatos tapogatózások a Főiskolán elsajátított klasszicisztikus modellábrázolási szabályok után az emberi alak forma- és mozgásproblémáinak további bővítésére. Ezek az alakítások jók, de még nem eléggé kibontottak, egyéniék. Külön-külön szint képvisel a kedvesen groteszk vonásokat kiemelő *Liéti Erika*, *Kiss Nagy András*, ifj. *Pál Mihály*, a drámaibb szemléletű *Józsa Bálint*, *Meszes Tóth Gyula*, a dekoratív, stilizáló *Bencsik István*, *Kaufmann Ágota* Két portréja legszabadabb a mesterek adta szabályoktól: sokkal inkább valami elementáris képalkotási kényszerből születtek ezek az ősi rituális maszkokra emlékeztető fejek.

Mint a kiállítások zömén, itt is a grafika mutatkozott a legelevenebb műfajnak. Érdemes lenne kielemezni ennek okait. Talán annak köszönheti mozgékonyágát, hogy kevesebb követelménnyel terhelte, mint a két másik „nagy” műfaj, s az előírt követelmények helyett több való-ságos igénynek tud megfelelni. És itt, ahol műfaji szabály az intimitás, nem zavar az a túlságos passzivitás, ami a fest-ményeknél és szobroknál kifogásként merülhetett fel a nézőben. (Szinte XIX. századi módon őrzik az itt kiállító művé-

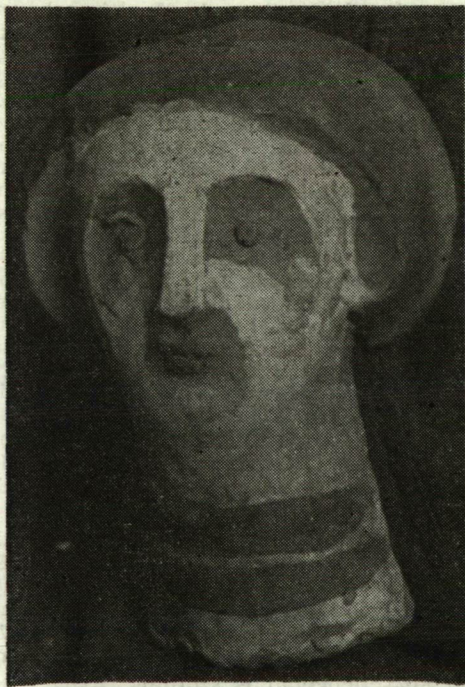
szek a műfajok határait. A festés és mintázás keverésének játékos ötlete nemigen merül fel és az ezzel esetleg karöltő ösztönművészet gondolata sem; az a gondolat, hogy festmény, plasztika és az ezeket befogadó tér, az épület, vagy szabad térség egymásra hatnak és egymással vonatkozásba kerülnek. Úgy tűnik, a kiállított művek egyike sem készült azaz a céllal, hogy kollektív szemlélődés tárgya legyen. E hiányosság ismét a fiatal művészek elszigeteltségét, a pezsgő művészeti közélet hiányát tanúsítja.

A grafikai teremben felsorakoztak *Kondor Béla* mikrokozmoszának benépesítői, az emberi agyból kipattant organikus-mechanikai lények, *Gross Arnold* elva-

rázsolt mesevilágának lakói, s *Maurer Dóra*, *Gy. Molnár István*, *Gyulai Liviusz*, *Gacs Gábor*. Gyémánt László lapjain a tárgyak merész társítások révén, bizarr, külső megjelenésükkel igazabb, tartalmukat teljesebben kifejező rendbe igazodtak. E művek technikája egyénileg alakított, változatos, a témával szorosan összeforrott.

Egészében sok biztató vonást tartalmazott a fiatalok kiállítása. De szeretnénk megismerni a résztvevőket közelebbről is, egyéni kiállításokon, ahol többet vallhatnának magukról.

KÖRNER ÉVA

Kaufmann Agota: Fej (terrakotta)